

ha nem, visszaadja az Európa Bizottságnak további átdolgozásra. Elfogadás esetén az *Official Journal L* (OJL) sorozatában teszik közzé.

8. Ha a szóban forgó és elfogadott javaslat valamilyen irányelv (ellentétben a szabályzattal, határozattal, ajánlással vagy véleménnyel), akkor valamennyi tagországnak be kell illesztenie a saját törvénykezésébe. Ezt minden tagország közzéteszi hivatalos lapjában.

A javaslatokhoz az Európai Unió hivatalos kiadványainak hivatala, az *Office of Official Publications of the European Communities* (OOPEC) segítségével lehet hozzájutni, de számos adatbázis, így a *Data-Star* vagy a *CELEX CD-ROM* is hírt ad róluk.

Szinte valamennyi európai intézménynek is megvan a maga kiadványa, illetve adatbázisa:

- A legnagyobb hatalmú testületnek, a Miniszterek Tanácsának munkája a *RAPID* elnevezésű adatbázisban követhető.
- Az Európa Parlament tevékenységébe az *Accessing European Parliament Documentation* segítségével tekinthetünk be.

➤ Az Európai Unió Bírósága, a Court of Justice of the European Communities munkássága az *ECJ Reports* és *ECJ Proceedings* nevű kiadványokban tanulmányozható.

➤ Az Európai Unió Statisztikai Hivatala, a Statistical Office of the European Communities nagy érdeklődésre számot tartó adatai az *EUROSTAT* adatbázison, illetve az *EUROSTAT Catalogue* évkönyvön keresztül érhetőek el.

➤ Az EU intézményeinek összességét az *EU Interinstitutional Directory* ismerteti.

Végül számos EU-hír jelenik meg az Interneten is az alábbi címeken:

- EUROPA: <http://www.cec.lu>
- CORDIS: <http://www2.cordis.lu>
- I'M EUROPE: <http://www2.echo.lu/home.html>
- ASLIB, The Association for Information Management: <http://www.aslib.co.uk/europe.index.html>

ASLIB Managing Information, 3. köt. 6. sz. 1996. p. 27–30./

(Reich György)

Százéves a New York Public Library

A 19. század végén, az amerikai kulturális identitás kialakulásának szakaszában, amikor a hatalom és a gazdaság egyre inkább New York városában koncentrálódott, felmerült egy új közönyvtár létrehozásának igénye. 1895-ig két, magánzemélyek által fenntartott könyvtár működött a városban: az Astor Könyvtár, amelyet a szőrme- és teakereskedelemből meggazdagodott német bevándorló alapított 1848-ban, és egy könyvbarát által 1870-ben létrehozott gyűjtemény, a Lenox Könyvtár. E két kölcsönző könyvtár mind kevésbé tudta kielégíteni a város lakóinak növekvő olvasási és információs igényeit.

A múlt század kilencvenes éveiben a New York-i jómódúak új generációja célul tűzte ki, hogy az USA legnagyobb városában létrehozza a polgári kultúra elengedhetetlen intézményeit. A már működő Metropolitan Művészeti Múzeum és a Természettudomány Amerikai Múzeuma mellett 1887-től működött a város egykori kormányzójának nevét viselő *Tilden*-alapítvány által fenntartott új közönyvtár. Az Astor, a Lenox és ez utóbbi alapok forrásait egyesítették 1895-ben egy új városi közönyvtár megszületésének érdekében. Mivel még e három alapítvány együtt is meglehetősen szerény anyagi lehetőségekkel rendelkezett, és az új könyvtárhoz szükséges épület is hiányzott, a

terv megvalósításához megpróbálták állami forrásokat is szerezni. Végül a városi tanács hajlandónak mutatkozott hozzájárulni az építéshez, és egy telket is juttatott Manhattan központjában.

Az építkezés 1897-ben indult meg *Thomas Hastings* és *John Mervin Carrière* tervei alapján. *Andrew Carnegie* 1901-ben kijelentette, hogy ha a város adja a telkeket, ő hajlandó támogatni, illetve finanszírozni a fiókönyvtárak létrehozását. A városi tanács örömmel vette az ajánlatot, ami lehetővé tette, hogy az új városi könyvtárnak minden városrészben önálló fiókönyvtára működjön. A főépületet 18 különböző olvasóteremmel és 1,2 millió kötettel az akkori elnök, *Howard Taft* 1911-ben avatta fel.

A várostervezés, a szponzoráló magánzemélyek és az állami források elosztásában szerepet játszó hivatalnokok között nagyon jó kapcsolat és együttműködés jött létre, ami az Egyesült Államok legnagyobb közönyvtári rendszere működésének az alapja. A gazdaság, a kultúra és a közigazgatás nagy tekintélyű személyiségeiből álló kuratórium előtt a könyvtári ideál a Göttingenben kialakított általános kutatókönyvtár 19. századi modellje volt, követendő példának pedig a nagy európai, a párizsi és a londoni nemzeti könyvtárakat tekintették.

A könyvtárhálózat szíve a *New York Public Library (NYPL) Tudományos Könyvtára*, az USA második nemzeti könyvtára, kb. 32 millió dokumentummal (ezek közül 12 millió könyv). A gyűjteményekben található dokumentumok, amelyek 3000 nyelvet és dialektust ölelnek fel, az írott szó ötezer éves történetét reprezentálják. A központi könyvtár mellett, amelyet újabban Humanities Librarynek (Humán Tudományok Könyvtára) kereszteltek át, 82 fiók működik. Az éves költségvetés 127 millió dollárt (1993) tesz ki, amit az állam egyedül nem képes finanszírozni. Annak a jó amerikai hagyománynak köszönhetően, hogy a tehetősebb magánszemélyek igyekeznek a közintézmények működtetésében részt vállalni, az NYPL is a szponzorok széles hálózatát tudhatja maga mögött. Miután a hetvenes évek végén a könyvtár a súlyos finansziális problémák miatt a szolgáltatások szűkítését jelentette be, egyidejűleg felhívást intézett a magánszemélyekhez és a mecénásokhoz, hogy járuljanak hozzá a könyvtár alapjainak feltöltéséhez. 1984-ig mintegy 13 millió dollár gyűlt össze, amiből egyedül az Astor-alapítvány 10 milliót adott. Az adományozók listáján világcégek találhatók: IBM, Exxon, Chase Manhattan Bank, MTV, New York Times, de az adakozó magánszemélyek köre is megtöltené egy gazdagok és befolyással bírók ki kicsodáját. A könyvtár vezetése, amikor az állami források felett rendelkező hivatalokkal tárgyal, szívesen hivatkozik a lakosság széles körű támogatására. Az NYPL pozitív imázsát erősítik a különböző kulturális események, felolvasások, színházi előadások, koncertek, amelyeknek otthont ad.

Maga az épület 19. századi atmoszférájával nyugodt sziget Manhattan hektikus szívében. Francia márvány, Afrikából származó faanyag és stukkódíszítés adják a fő építészeti elemeket. Az olvasótermekben faborítású asztalok, bőrfotelek gondoskodnak az olvasók kényelméről. Legfontosabb mégis a gazdag gyűjtemény és a színvonalas szolgáltatás. A kért mű mintegy 15 perc alatt az olvasó előtt van, a gyarapítás friss, az éppen aktuális dokumentumot helyben meg is lehet vásárolni. Jelentős szerepet játszik a gyarapításban az ajándékozás is, ami főleg a speciális gyűjteményeket gazdagítja. Az 1972-ben indult automatizációnak köszönhetően ma már mind az 50 millió bibliográfiai egység számítógépen lekérdezhető.

Az információk és a dokumentumok évtizedek során bekövetkező specializációja szükségessé tette, hogy szakmák szerinti, elkülönített központi könyvtárakat hozzanak létre. Így például a Lincoln Centerben, az Opera és a koncertterem mellett kapott helyet a Színházi Könyvtár, Harlemben nyílt meg a fekete amerikaiak történelmével és kultúrájával kapcsolatos irodalmat gyűjtő könyvtár. 1996-ban avatta fel az NYPL jelenlegi igazgatója, *Paul LeClerc* az új Tudományos, Ipari és Üzleti Könyvtárat, amely elhelyezkedésében a hagyományt követi (a századelő olasz építészeti stílusában készült palotában található), belső infrastruktúrájában pedig a high tech a meghatározó. Ezt az új részleget a szakemberek a 19. század tudományos könyvtára modelljének tartják. 250 számítógép, 500 terminál, mintegy 1,2 millió kötet a főbb mutatók. Az éves költségvetés (100 millió dollár) felét magánszemélyek adományai teszik ki, egynegyedét hosszú lejáratú kölcsönök, és csak a maradék 25 millió állami finanszírozás.

A könyvtár százéves évfordulója alkalmából kiállításokat, irodalmi és színházi előadásokat szerveztek. A 100. születésnapot, amelyet egy házipartihoz hasonló formában rendeztek meg, Mikulás napján tartották. Minden rendezvényen elhangzott *Toni Morrison* Nobel-díjas írónak, egyben kuratóriumi tagnak a könyvtári évfordulóval kapcsolatos egy-egy ünnepi írása.

A könyvtár mindennapjait nem kerülik el a város szociális problémái sem. A közelben lévő Bryant Park a szegények és hajléktalanok egyik lakótere, akik a téli napokban gyakran behúzódnak a meleg olvasótermekbe. Az olvasóknak szóló feliratok között ott található, hogy a könyvtárba csak megfelelő öltözetben lehet bemenni, hogy a fotelokat ne használják alvásra, de a gyakran szegényes és megviselt látogatóknak mégsem mutat ajtót senki. New York város közkönyvtára olyan intézménynek tekinti magát, amely milliók, így a koldusok előtt is nyitva áll; mindenki számára megpróbál valamit nyújtani.

/GABEL, G. U.: New York Public Library wurde 100. = Bibliotheksdienst, 30. köt. 11. sz. 1996. p. 1862–1865./

(Kardos Krisztina)

Oroszország első könyvtári WWW-szervere

Az *Orosz Nemzeti Nyilvános Tudományos és Műszaki Könyvtár* (orosz rövidítése: GPNTB, angol: NPLS&T) hosszú évek óta vezető szerepet játszik a könyvtári automatizálásban, és a könyvtári állományok online szolgáltatásában. A történet főbb eseményei a következők voltak:

1986: az első távoli felhasználókat kiszolgáló rendszer üzembe helyezése. Ez volt az első működő rendszer Oroszországban, amely bibliográfiai információs állományok távoli elérését tette lehetővé. ESZR típusú, szovjet gyártmányú számítógépekre és telekommunikációs eszközökre épült, az